

Непродумана реформа НАН України матиме катастрофічні наслідки для української науки – учені

Масова дводенна акція протесту науковців була спричинена діями влади, яка заклала до держбюджету-2016 реорганізацію національних галузевих академій шляхом приєднання їх до НАН України, а також передачу повноважень щодо їх фінансування МОН.

Протестувальники мали на меті нагадати урядовцям і народним депутатам, що українська наука потребує продуманого і зваженого реформування згідно з принципами, закладеними у новому законі України «Про наукову та науково-технічну діяльність», прийнятому Верховною Радою України 26 листопада 2015 р.

«Варіант реформи, запропонований “експертами” у владних кабінетах, ще гірший від того, до якого вдалася Росія. Сподіваюся, в очільників держави і керівників науковою сферою достатньо здорового глузду, щоб відхилити такі наміри», – вважає віце-президент Національної академії наук України, академік НАН України А. Загородній.

«Прикметно, що молоді науковці першими зрозуміли це, вийшовши на акцію 8 грудня з сигналом SOS, який для українських науковців набуває нового не менш тривожного значення – Save Our Science (врятуйте нашу науку). А вже 9 грудня під Кабмін вийшла багато чисельна наукова спільнота. Особливо вражаюче, що ніхто з урядовців не вийшов, щоб почути вимоги науковців», – зазначив А. Загородній.

Науковці вимагали, зокрема, не скорочувати фінансування академічної науки.

У НАН України повідомили, що зваживши на те, що передбачається зменшення єдиного соціального внеску і, відповідно, нарахування на зарплату мають зменшуватися, це дасть змогу зекономити НАН України приблизно 250 млн грн. Навіть за цих умов для НАН потрібно 2 млрд 470 млн грн. Тобто у порівнянні з потребами недофінансування становить 20 %.

На думку А. Загороднього, це вкрай негативно позначиться на діяльності наукових установ. Адже доведеться запроваджувати чотириденний робочий тиждень для всіх інститутів. Наразі вже дві третини інститутів працює в режимі неповного робочого тижня – чотири, а то й три дні (на тиждень). Подальшу роботу науковець має проводити за власний рахунок. Або ж не проводити, якщо немає можливості. Хронічне недофінансування, робота в хаотичному режимі – такі сьогоденні реалії української науки.

За таких обставин НАН скорочується катастрофічними темпами. У порівнянні з 1991 р. кількість її працівників скоротилася більш ніж утричі. Тільки в 2015 р. близько 2000 науковців звільнилися з НАН України. (Не беручи втрат, які понесла українська наука у зв'язку з анексією Криму і на окупованих територіях Донбасу). Ідеться не тільки про учених пенсійного віку,

це і молоді науковці, і вже досвідчені, які або ж виїхали, або перейшли працювати в іншу сферу.

Попри всі труднощі українська наука може похвалитися своїми здобутками. Так, зокрема, незважаючи на те, що Україна офіційно долучилася до Програми ЄС з досліджень і інновацій «Горизонт 2020» лише 17 серпня 2015 р., за підсумками проведених конкурсів цієї програми українські науковці вже виграли понад 60 проектів, третина з яких – це проекти установ НАН України, сума фінансування яких становить близько трьох мільйонів євро... *(Непродумана реформа НАНУ матиме катастрофічні наслідки для української науки – учені // Дзеркало тижня. Україна (<http://g.ua/DicF>). – 2015. – 11.12).*